

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 7 maja 2026 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

wniosku Sędziego Sądu Najwyższego Andrzeja Stępki o wyłączenie Sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka od udziału w sprawie II KO 137/24 (KRI 1663),

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

postanowił:

wniosek pozostawić bez rozpoznania

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 14 kwietnia 2026 r., Sędzia Sądu Najwyższego Andrzej Stępka, powołując się na art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 k.p.k., wniósł o wyłączenie Sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania wniosku (sygnalizacji) skazanego R. B. o wznowienie z urzędu postępowania apelacyjnego zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie II AKa 263/18.

SSN Andrzej Stępka w uzasadnieniu złożonego przez siebie wniosku wyraził przekonanie, że „rozpoznanie sygnalizacji powinno nastąpić w składzie, w którym nie będzie uczestniczyć sędzia powołany do Sądu Najwyższego na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w składzie i trybie

przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw". Sędzia Andrzej Stępka wskazał również, że SSN Antoni Bojańczyk został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. i w związku z tym jego udział w rozpoznaniu przedmiotowej sygnalizacji stanowiłoby rażące naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua*, co w konsekwencji mogłoby wywołać zarówno u stron, jak i w powszechnym odbiorze przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sędziego Sądu Najwyższego Andrzeja Stępki o wyłączenie Sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka jest niedopuszczalny z mocy ustawy, wobec czego należało pozostawić go bez rozpoznania. Z przedstawionej we wniosku argumentacji wynika, że jedynym powodem, dla którego SSN Andrzej Stępka wystąpił z wnioskiem o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka jest okoliczność, że został on powołany na urząd sędziego – jak twierdzi wnioskujący Sędzia - w wadliwej procedurze nominacyjnej przeprowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r.

Zgodnie z wyrażonym w podobnych sprawach zapatrywaniem Sądu Najwyższego, okoliczność powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. nie podpada pod dyspozycję art. 41 § 1 k.p.k. Stanowisko to – jak już wielokrotnie wskazywano - znajduje potwierdzenie w treści wyroku z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19, w którym Trybunał Konstytucyjny uznał, że „[a]rt. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a

ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. W konsekwencji wniosek o wyłączenie sędziego, w którym na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. kwestionuje się bezstronność sędziego tylko z powodu jego powołania na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. jest niedopuszczalny z mocy ustawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 21 lutego 2025 r., IV KK 288/24, 20 lutego 2025 r., I KK 399/24, 27 lutego 2025 r., II KK 430/24, 15 kwietnia 2025 r., V KK 589/24).

Jednocześnie warto przypomnieć, że zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. W doktrynie dominuje pogląd, że moc powszechnie obowiązująca orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego powoduje, iż wszystkie inne organy władzy publicznej, również organy władzy sądowniczej, mają obowiązek przestrzegania i stosowania tych orzeczeń. W świetle powyższego stwierdzić należy, że brak jest normatywnych podstaw do podważania konstytucyjnego umocowania Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. oraz jej uprawnień do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, a także kwestionowania ważności i skuteczności powołań sędziowskich dokonanych przez Prezydenta RP w ramach przysługującej mu wyłącznej i nie podlegającej weryfikacji prerogatywy, na podstawie rekomendacji udzielonej przez ten organ (zob. m.in.: postanowienie TK z dnia 3 czerwca 2008 r., Kpt 1/08; wyrok TK z dnia 25 czerwca 2012 r., K 18/09; wyrok TK z dnia 11 września 2017 r., K 10/17, OTK-A 2017, poz. 64).

Odnosząc się do kwestii naruszenia zakazu *nemo iudex in causa sua*, to zauważyć należy, że skoro art. 41 k.p.k. nie obejmuje swoim zakresem badania okoliczności związanych z powołaniem na urząd sędziego, to tym samym zarzut orzekania przez sędziego we własnej sprawie pozostaje na gruncie tego przepisu zupełnie bezprzedmiotowy.

Niezależnie od powyższego, wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmowano, że użyte w art. 42 § 1 k.p.k. pojęcie

„sędziego” odnosi się wyłącznie do sędziego, którego dotyczą wątpliwości co do jego bezstronności, a więc do samego zainteresowanego. Oznacza to, że brak jest podstaw do przyjęcia, iż sędzia może skutecznie złożyć wniosek o wyłączenie innego sędziego w trybie art. 42 § 1 k.p.k., co wyklucza dopuszczalność inicjowania w ten sposób kontroli bezstronności członka składu orzekającego (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 4 czerwca 2013 r., II KK 7/13 i 21 kwietnia 2011 r., V KK 386/10). Zgodnie zatem z wcześniejszym stanowiskiem Sądu Najwyższego, sędzia zgłaszający wniosek o zbadanie bezstronności innego sędziego, z którym zasiada w składzie, nie może tego uczynić w oparciu o art. 42 § 1 k.p.k. – jako wniosek sędziego w rozumieniu powołanego przepisu.

Z podanych wyżej względów, wniosek Sędziego Andrzeja Stępki złożony na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 k.p.k. o wyłączenie Sędziego Antoniego Bojańczyka, należało pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalny z mocy ustawy.

[J.J.]

[a.ł.]